

A cinkotai templom

2011 február 14. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Budapest jelenlegi, 525 négyzet-kilométernyi területén az Árpád-ház uralmának idején mintegy hatvan kisebb-nagyobb település létezett. Közülük legkevesebb 36 templomos falu volt. Nagy részük elpusztult a tatárjáráskor, a többi – az 1241 után újraépültekkel együtt – a török hódoltság idején lett végleg az enyészeté. Néhány minden vihart túlélt, 1686 után német és szlovák telepesekkel is felfrissített lakosságú község a legújabb korig önállóan fejl?dött, és csak 1950-ben, a szocialista Nagy-Budapest létrehozásakor olvadt be a f?város küls? kerületeinek valamelyikébe.
Ilyen település a f?város XVI. kerületében található Cinkota. Középkori okleveleinkben hiába keresnénk e néven: az 1074-ben királyi birtokként szerepelt földterület eredeti írott alakja Synkota. A Képes Krónika szerint Géza és László herceg az itteni udvarházban szállt meg az unokatestvérük, Salamon király ellen a közeli Mogyoródnál vívott ütközet el?tt. A tatárjáráskor elpusztult falut 1259-ben a margitszigeti apácák szerezték meg, és népesítették be jobbágyaikkal. Ez lett a domonkos rendi n?vérek egyik legjövedelmez?bb birtoka.

A község els? templomának falait az 1973-ban folytatott ásatáskor tárták fel a Budapesti Történeti Múzeum munkatársai. A valamikor a XII. században keletkezett épület alaprajza kör formát mutat, tehát az els? cinkotai egyház az Árpád-kori Magyarországon elterjedt rotundák közé tartozott. Ezt a kis kerek templomot még a román korban téglalap formájú hajóval toldották meg. Átalakították félköríves szentélyapszisát is. Az 1300-as években ugyanezen a helyen építették meg a falu tornyos, gótikus plébániatemplomát, amelynek jelent?s maradványait most is láthatjuk.
A Rózsalevél (korábban M?vezet?) utca sarkán, fás parkban álló épület nyugati felének falazata tisztán középkori. A hajó északi oldalán jókora nagyságú, jellegzetes falhálóba rakott kváderkövek mutatják a román és a gótikus stílus átmenetét, ugyanott egy alacsonyan lév? körablak hívja fel magára a figyelmet. A négyszögletes, el?reugró torony alatt csúcsíves átjáró nyílik, az emeleten lév? ablakok l?résnyiek. A déli falon szépen kirajzolódik a XIV. századi gótikus kapuzat vonala.
Cinkota régi plébániatemploma a török hódoltság után az evangélikusoké lett, ?k renoválták, majd nagyobbították meg jókora kereszthajóval és tágas szentéllyel az 1800-as évek elején. A vakolt, barokk épületrészek élesen elválnak a faragott k?b?l és kisrészt másodlagoan felhasznált téglából épült középkori hajótól. A f?város pesti

oldalán – a belvárosi plébániatemplom mellett – ez az egyetlen, legalább részben megmaradt középkori egyházi m?emlékünk.
A település polgárai 1989-ben k?oszlopot állítottak a templomkertben Cinkota 1074 óta eltelt kilenc évszázadának emlékére.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló